

LKAS 08: ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වෙනස්වීම් සහ වැරදි

හැඳින්වීම

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති තෝරාගැනීම සහ වෙනස් කිරීම, ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වෙනස්වීම් සඳහා ගිණුම්කරණය සහ හෙළිදරව් කිරීම, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වෙනස්වීම් සහ වැරදි නිවැරදි කිරීම පිළිබඳව නිර්දේශ නියම කිරීම, මෙම ප්‍රමිතියේ අරමුණයි.

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති යනු ආයතනයක් විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමේදී සහ ඉදිරිපත් කිරීමේදී භාවිත කරන නිශ්චිත මූලධර්ම, පදනම්, සම්මුතීන්, රීතීන් සහ පරිචයන් වේ.

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සඳහා උදාහරණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- තොග පිරිවැය මැනීම සඳහා ප්‍රථම ලැබීම්, ප්‍රථම නිකුත් කිරීම් (FIFO) හෝ බර තැබූ සාමාන්‍ය පිරිවැය ක්‍රමය (WAC) යොදා ගැනීම
- දේපල, පිරිසිදු සහ උපකරණ හඳුනාගැනීමෙන් පසුකාලීනව මිනුම්කරණයේදී පිරිවැය ආකෘතිය හෝ ප්‍රත්‍යාගණන ආකෘතිය යොදා ගැනීම.

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති තෝරාගැනීම

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති තෝරා ගත යුත්තේ පහත මගපෙන්වීම් භාවිත කරමිනි.

අ) යම් ගනුදෙනුවකට, හෝ සිද්ධියකට අදාළ වන්නා වූ නිශ්චිත ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියක් ඇති අවස්ථාවක, එම අයිතමයට අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය හෝ ප්‍රතිපත්ති එම ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූලව තීරණය කරනු ලැබේ.

උදාහරණයක් ලෙස, LKAS 2 - තොග ප්‍රමිතියට අනුව, ආයතනයක තොග අගය කිරීම සඳහා ප්‍රථම ලැබීම්, ප්‍රථම නිකුත් කිරීම් (FIFO) හෝ බරිත සාමාන්‍ය පිරිවැය (WAC) ක්‍රමය අනුගමනය කරයි.

ආ) ගනුදෙනුවකට, හෝ සිද්ධියකට විශේෂයෙන් අදාළ වන ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියක් නොමැති අවස්ථාවලදී, කළමනාකරණයේ විනිශ්චය මත, පහත කරුණු සපුරාලන ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළ යුතුය:

අ. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලනය කරන්නන්ගේ ආර්ථික තීරණ ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයන්ට අදාළවීම; සහ

ආ. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කරන ලබන පහත කරුණු පිළිබඳ විශ්වාසය තහවුරු වීම:

i. ආයතනයේ මූල්‍ය තත්ත්වය, මූල්‍ය කාර්ය සාධනය සහ මුදල් ප්‍රවාහයන් විශ්වාසනීයව නියෝජනය කිරීම;

ii. නීතිමය තත්වයට වඩා ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් වල ආර්ථික යථාර්තය, නිරූපනය කරන බව;

iii. මධ්‍යස්ථභාවය, හෙවත් අපක්ෂපාතීත්වය;

iv. විවක්ෂණභාවය; සහ

v. සියලු ප්‍රමාණාත්මක අංගවලින් සම්පූර්ණත්වය.

කළමනාකරණය විසින් ඉහත සඳහන් විනිශ්චයන් ලබාගැනීමේදී, පහත සඳහන් කරුණු පිළිබඳව ප්‍රතික්‍රමිකව අවධානය යොමු කර ඒවායේ අදාළත්වය සලකා බැලිය යුතුය:

අ) ඒ හා සමාන සහ අදාළ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්හි දක්වා ඇති අවශ්‍යතා;

ආ) මූල්‍ය වාර්තාකරණය සඳහා වූ සංකල්පනාත්මක රාමුවේ දක්වා ඇති පරිදි වත්කම්, වගකීම්, ආදායම් සහ වියදම් සඳහා වන නිර්වචන, හඳුනාගැනීමේ නිර්ණායක සහ මිනුම්කරණ පදනම්.

කළමනාකරණය සිය විනිශ්චය අනුව ප්‍රතිපත්ති තීරණය කිරීමේදී, ප්‍රමිතීන් සම්පාදනය කිරීම සඳහා සමාන සංකල්පනාත්මක රාමුවක් භාවිත කරන අනෙකුත් ආයතන විසින් මෑත කාලීනව සිදුකර ඇති ප්‍රකාශයන්, අනෙකුත් ගිණුම්කරණ ප්‍රකාශන සහ කර්මාන්තයේ පවතින පිළිගත් පරිචයන් යනාදියද සලකා බැලිය යුතු අතර, ඒවා ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන් සහ සංකල්පනාත්මක රාමුව සමග නොඑකඟතාවයන් ඇති නොවිය යුතුය..

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල වෙනස්වීම්

ආයතනයක් සෑම විටම සමාන ගනුදෙනු සහ සිදුවීම් සම්බන්ධයෙන් ඒකාකාරී ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති තෝරාගැනීම සහ භාවිත කිරීම කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, ආයතනයකට පහත අවස්ථාවන්හිදී ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියක් වෙනස් කළ හැක:

(අ) ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියක අවශ්‍යතාවයක් මත; හෝ

(ආ) ආයතනයේ මූල්‍ය තත්ත්වය, මූල්‍ය කාර්ය සාධනය හෝ මුදල් ප්‍රවාහ කෙරෙහි , ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් ඇති කරන බලපෑම් වඩාත් විශ්වාසනීය සහ අදාළ වන ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් ඉදිරිපත් කළ හැකි විට.

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල වෙනස්වීම් ගිණුම්ගත කිරීම

i. ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියක අවශ්‍යතාවයක් ලෙස ප්‍රතිපත්තියක් වෙනස් කරන්නේ නම්, ආයතනයක් විසින් අදාළ ප්‍රමිතියේ නිශ්චිත විධිවිධාන වලට අනුකූලව ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වෙනස්වීම ගිණුම්ගත කළ යුතුය. මෙහිදී සාමාන්‍යයෙන් අනාගතයට බලපාන පරිදි (prospective) ගිණුම්ගත කරයි.

අනාගතයට බලපාන පරිදි ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කිරීම

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියේ වෙනස්වීම් සහ ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවක් වෙනස්වීමේ බලපෑම අනාගතයට බලපාන පරිදි හඳුනා ගන්නා අවස්ථා :

අ) ප්‍රතිපත්තිය වෙනස් කළ දිනට පසුව සිදුවන ගනුදෙනු, හා සිද්ධීන් සඳහා නව ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කිරීම; සහ

ආ) ප්‍රවර්ධන සහ අනාගත කාලච්ඡේදයන්ට බලපාන පරිදි ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සිදුවූ වෙනස්වීමේ බලපෑම හඳුනා ගැනීම.

ii. කළමනාකරණය විසින් ස්වේච්ඡාවෙන් සිදු කරන ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියක වෙනස්වීමක්, අතීතයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ගිණුම්ගත කළ යුතුය. මෙය අතීතානුයෝගී ව්‍යවහාරයයි.

අතීතානුයෝගී ව්‍යවහාරය යනු, ගනුදෙනුවකට හෝ සිද්ධීන්ට අදාළ නව ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය, එම ප්‍රතිපත්තිය සැමවිටම භාවිතයේ තිබුණා සේ සලකා භාවිත කිරීමයි.

අතීතානුයෝගී භාවිතය ප්‍රායෝගික නොවන අවස්ථාවක, එය ප්‍රායෝගික නොවීමට හේතු වූ කරුණු සහ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කර ඇත්තේ කෙදිනක සිටද යන්න හෙළිදරව් කළ යුතුය.

ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු

ව්‍යාපාර කටයුතුවල පවත්නා අවිනිශ්චිතතාවයන් හේතුවෙන්, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති බොහෝ අයිතම නිශ්චිතවම මැනීම අපහසු වන අතර ඒ සඳහා ඇස්තමේන්තු භාවිත කරනු ලබයි. ඇස්තමේන්තු කිරීම යනු ආසන්නතම හා විශ්වාසදායී තොරතුරු මත පදනම් ව විනිශ්චයන් ලබාගැනීමයි.

ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු යනු නිශ්චිතව මැනීම අපහසු වන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් මූල්‍යමය වටිනාකම් වේ.

ගිණුම් ඇස්තමේන්තු සඳහා උදාහරණ:

- තොගවල ශුද්ධ ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය
- ක්ෂය කිරීමේ ක්‍රමය
- දේපල, පිරියත සහ උපකරණවල පලදායී ජීව කාලය සහ සුන්බුන් අගය
- වගකීම් සහතික සඳහා ප්‍රතිපාදන
- සාධාරණ අගය
- කීර්තිනාමය
- තොග හානි
- හානිකරණ අලාභය (බොල් ණය සහ අඩමාන ණය)

ව්‍යාපාර පරිසරය වෙනස් වන විට හෝ කළමනාකරණය වැඩි අත්දැකීම් ලබා ගන්නා විට මෙම ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වෙනස් විය හැකිය.

ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වල වෙනස්වීම්

ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවේ වෙනස්වීම් යනු, වත්කම් හා වගකීම් ආශ්‍රිත අපේක්ෂිත අනාගත ප්‍රතිලාභ සහ බැඳීම් , වර්තමානයේ පවතින තත්ත්වය අනුව තක්සේරු කිරීමකදී වත්කමක හෝ වගකීමක ධාරණ වටිනාකම සඳහා කරනු ලබන ගැලපීමකි. නව තොරතුරු හෝ නව ප්‍රවණතා හේතුවෙන් ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වල වෙනස්කම් ඇති වන අතර, එය වැරදි නිවැරදි කිරීමක් ලෙස නොසැලකේ.

ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වල වෙනස්කම් සඳහා ගිණුම්කරණය

ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවක වෙනසක්, අනාගතානුයෝගීව ලාභය හෝ අලාභය තුළට ඇතුළත් කරනු ලැබේ:

(අ) වෙනස බලපාන්නේ එම කාලච්ඡේදයට පමණක් නම්, එම කාලච්ඡේදයේ ලාභයට හෝ අලාභයට ගැලපීම

උදාහරණයක් ලෙස, බොල් ණය ප්‍රමාණයේ ඇස්තමේන්තුවේ සිදුවන වෙනස්කමක් වර්තමාන කාලච්ඡේදයේ ලාභය හෝ අලාභයට පමණක් බලපාන අතර එම නිසා වර්තමාන කාලච්ඡේදයේදී එය හඳුනා ගැනේ.

(ආ) වෙනස එය සිදුවූ කාලච්ඡේදයට සහ ඉදිරි කාලච්ඡේද වලට බලපාන්නේ නම්, එම එක් එක් කාලච්ඡේදයේ ලාභයට හෝ අලාභයට ගැලපීම

උදාහරණයක් ලෙස, ක්ෂය කළ හැකි වත්කමක අපේක්ෂිත ඵලදායී ජීව කාලයෙහි වෙනසක්, වත්කමේ ඉතිරි ඵලදායී ජීව කාලය තුළ වර්තමාන කාලච්ඡේදය සහ එක් එක් අනාගත කාලච්ඡේදයන්හි ක්ෂය වියදමට බලපායි.

වැරදි

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූලිකාංග හඳුනා ගැනීමේදී, මැනීමේදී, ඉදිරිපත් කිරීමේදී මෙන්ම හෙළිදරව් කිරීමේදී ද වැරදි සිදු විය හැකිය. ප්‍රවර්ථන වර්ෂයේදී සොයාගන්නා වැරදි එම වර්ෂයේදීම , මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුමත කිරීමට පෙර නිවැරදි කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවද, සමහර ප්‍රමාණාත්මක වැරදි අනාවරණය වන්නේ ඒවා සිදුවූ කාලච්ඡේදයෙන් පසු කාලච්ඡේදයක විය හැකිය. මෙලෙස පෙර කාලච්ඡේදයක සිදුවී ඇති වැරදි ඒවා අනාවරණය වූ කාලච්ඡේදයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කර ඇති සංසන්දනාත්මක තොරතුරු මගින් නිවැරදි කරනු ලැබේ.

අතීත කාලපරිච්ඡේද වැරදි යනු, විශ්වාසදායක තොරතුරු භාවිත කිරීමට අපොහොසත් වීම හෝ වැරදි ලෙස භාවිත කිරීම හේතුවෙන් පැන නගින, පෙර කාලපරිච්ඡේද එකක් හෝ කිහිපයක් සඳහා ආයතනික මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී හෝ ඉදිරිපත් කිරීමේදී සිදුවන අත්හැරීම් සහ වැරදි ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම් වේ:එනම්

අ) අදාළ කාල පරිච්ඡේදයෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමත කරන අවස්ථාවේ පැවතී; සහ

ආ) එම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමේදී සහ ඉදිරිපත් කිරීමේදී ලබාගෙන සැලකිල්ලට ගත හැකිව තිබූ බවට සාධාරණ ලෙස අපේක්ෂා කළ හැකි වැරදි වේ.

එවැනි වැරදි අතරට අංක ගණිතමය වැරදි, ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති භාවිත කිරීමේදී සිදු වූ වැරදි, කරුණු වැරදි ලෙස අර්ථකථනය කිරීම සහ වංචා ඇතුළත් වේ.

පෙර කාලපරිච්ඡේද වල සිදුවූ වැරදි නිවැරදි කිරීම සඳහා ගිණුම්කරණය

ආයතනයක් විසින්, අතීත කාලීන වැරදි සොයා ගැනීමෙන් පසුව නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමත කර ඇති පළමු මූල්‍ය ප්‍රකාශන කට්ටලය තුළින්ම ඒවා අතීතානුයෝගී ලෙස නිවැරදි කළ යුතුය. එහිදී

(අ) වරද සිදු වූ පෙර කාලපරිච්ඡේදය/ කාලපරිච්ඡේදයන් සඳහා සංසන්දනාත්මක තොරතුරු නැවත ඉදිරිපත් කිරීම; හෝ

(ආ) එක් එක් නිශ්චිත කාලච්ඡේදය සඳහා වැරද්දක ප්‍රතිපල තීරණය කිරීම ප්‍රායෝගික නොවන විට අතීතානුයෝගී නැවත ප්‍රකාශ කිරීම ප්‍රායෝගිකව යොදාගත හැකි මුල්ම කාලච්ඡේදයේ දී වත්කම් බැරකම් හිමිකම් ආරම්භක ශේෂයන් නැවත ප්‍රකාශ කිරීම සිදුකළ යුතුය.

අතීතානුයෝගී නැවත ප්‍රකාශ කිරීම යනු, පෙර කාලච්ඡේදයක වූ වරදක් සිදු නොවූවා සේ සලකා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූලිකාංගයන් හඳුනා ගැනීම, මැනීම හා අනාවරණය කිරීම සහ නිවැරදි ලෙස ප්‍රකාශ කිරීමයි.